

ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม Strategic Leadership of Buddhist School Administrators

พระมหาไกรวรรณ ปุณฺณขันธ¹

ศิริชัย ชินะดังกูร²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) องค์ประกอบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม 2) รูปแบบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม วิธีการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนคือ 1) การวิจัยเอกสารเพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้นำเชิงกลยุทธ์ 2) การใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกนักธรรมและแผนกบาลีในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 1 และภาค 14 จำนวน 191 สำนัก เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และแบบสอบถามเกี่ยวกับผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบและการวิเคราะห์เนื้อหา และการพิจารณาตรวจสอบรูปแบบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม ใช้วิธีสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบรูปแบบด้วยวิธีชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Future Research : EFR) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักเรียนทั่วประเทศจำนวน 18 รูป

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) ภาวะผู้นำ 3) วิสัยทัศน์ 4) คุณธรรมจริยธรรม 5) การบริหารองค์กร
2. รูปแบบผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ซึ่งมีความเป็นไปได้ ถูกต้อง เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

คำสำคัญ : ผู้นำเชิงกลยุทธ์/สำนักเรียนพระปริยัติธรรม/ผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม

Abstract

The purposes of this research were to find 1) the components of strategic leadership of Buddhist school administrators and 2) the model of strategic leadership of Buddhist school administrators. The samples of this research were Buddhist schools in Thailand in the 1th and 14th monk governing board with the total of 191. The respondents were Buddhist school directors, head teachers, and teachers with the total of 764. The research instruments were document analysis form, the unstructured interview, and a questionnaire regarding strategic leadership of Buddhist school administrators. The statistics used for analyzing the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, factor analysis, and content analysis. The consideration of the model of strategic leadership of Buddhist school administrators was examined by 18 experts from Buddhist school nationwide using EFR (Ethnographic Future Research) technique.

¹ นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

The findings of this research were as follow :

1. The components of strategic leadership of Buddhist school administrators consisted of 5 components :
1) strategic planning 2) leadership 3) vision 4) ethics–integrity, and 5) organizational administration.
2. The model of strategic leadership of Buddhist school administrators consisting of 5 important components was found possible, accurate, appropriate, and practical in compliance with the research conceptual frameworks.

Key words : Strategic leadership/Buddhist school/Buddhist school administrators

บทนำ

จุดเริ่มต้นของการพัฒนา ย่อมจะมีการศึกษาเป็นพื้นฐาน ถ้าการพัฒนานั้นเป็นการพัฒนาในระบบก้าวหน้า และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ เพราะการพัฒนาเช่นนี้ ย่อมหวังถึงความ สำเร็จอันไพบูรณ์และมีความยั่งยืน สามารถที่จะต่อยอดได้ แยกแขนงแตกยอดออกไปเป็น เครือข่ายเชื่อมโยงถึงกันและกันได้โดยมิต้องเสียเวลา เริ่มต้นใหม่ พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ให้ความสำคัญ แก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง จนสามารถกล่าวได้ว่าระบบ ปฏิบัติทั้งหมดในพุทธศาสนาก็คือระบบแห่งการศึกษา หรือฝึกฝนพัฒนาตนนั่นเอง ดังมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ไตรสิกขา” ทั้งนี้ เพราะพุทธศาสนาถือว่า “สิกขา” หรือ “ศึกษา” เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้มนุษย์มีชีวิต ที่ออกงามจนบรรลุถึงอิสรภาพขั้นสูงสุด ดังพระพุทธเจ้า ทรงเป็นแบบอย่างแห่งการศึกษาหรือฝึกฝนพัฒนาจนพ้น จากความเป็นปุถุชนอย่างสิ้นเชิง การให้ความสำคัญแก่ การศึกษานี้ จะเห็นเด่นชัดเมื่อมองไปยังแบบแผนของ ชุมชน สงฆ์และชีวิตบรรพชิต เริ่มตั้งแต่การบวช จุดมุ่งหมายสำคัญของการบวชคือการศึกษา ดังคนไทยมัก เรียกกันว่า “บวชเรียน” สิ่งหนึ่งที่จะช่วยการศึกษาหรือ การฝึกฝน ในระหว่างบวชให้เป็นไปได้ด้วยดีก็คือวินัย ซึ่ง บางครั้งแปลว่าการฝึก และเมื่อแยกวินัยออกเป็นข้อ ๆ ที่ เรียกว่าสิกขาบท ก็จะเห็นจุดมุ่งหมายในแง่การศึกษา ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้เพราะสิกขาบทแปลว่า “ข้อศึกษา” หรือ “ข้อฝึก” วัดในพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักในชุมชน ที่ให้การจัดการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร ที่เรียกกันว่า

“พระปริยัติธรรม” เป็นสถานที่เป็นที่อบรมบ่มนิสัย จัดเถา ฝึกฝน เถ่ากุลบุตรที่เข้ามาบวชใน พระพุทธศาสนา โดยผ่านกระบวนการฝึกอบรมตาม ระเบียบพระธรรมวินัยและระบบของวัดนั้น ที่ได้จัดไว้ อย่างมีแบบแผนแล้ว เมื่อลาสิกขาบทออกไป ก็จะเป็น คนดีในสังคม เป็นที่ยอมรับว่าเป็นคนมีคุณภาพ มีคุณธรรม การศึกษาพระปริยัติธรรม นอกจากจะเป็นการศึกษา หลักธรรมคำสั่งสอนแล้ว ยังได้ชื่อว่าเป็นการสืบต่ออายุ พระศาสนาไว้อีกด้วย โดยเฉพาะการศึกษาภาษาบาลี เพราะหากไม่รู้จักภาษาบาลีแล้ว ก็จะไม่มีความรู้ และเข้าใจพระพุทธรวณะในพระไตรปิฎก ถ้าขาดความรู้ เรื่องพระไตรปิฎกแล้ว พระพุทธศาสนาที่จะ ต้องเสื่อมสูญ ไปด้วย การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จึงถือว่าเป็น หัวใจของการศึกษาของคณะ สงฆ์ที่มีผลต่อความ มั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้ กษัตริย์ผู้เป็น ศาสนูปถัมภกตั้งแต่โบราณกาลมา จึงทรงถวายพระบรม ราชูปถัมภ์ในการศึกษา ทรงจัดให้เป็นพิธีใหญ่ ทรง ประกอบพิธีทรงตั้งเปรียญพระราชทานประกาศนียบัตร- พดเปรียญ ถวายนิตยภัตแก่ผู้สอบเปรียญได้ ทรงถวาย พระบรมราชูปถัมภ์โดยประการทั้งปวงในการศึกษาพระ ปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ ทั้งนี้ เพื่อยกย่องเชิดชูผู้ศึกษา ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาพระปริยัติธรรมนั่นเอง แต่ในความเป็นจริง เมื่อพูดถึงด้านคุณภาพและสัมฤทธิ์ผล ของการศึกษาพระปริยัติธรรม กลับได้รับผลที่ยังไม่น่า พอใจนัก การศึกษาพระปริยัติธรรมมีคุณค่าน้อยลงกว่า

ในอดีต ผู้มีหน้าที่ไม่ได้มองเห็นความสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงให้เข้ากับยุคสมัยแห่งการศึกษาใหม่ การบริหารเน้นแบบรวมศูนย์ในลักษณะแนวตั้งทำให้การศึกษาไม่ทั่วถึงไปยังส่วนภูมิภาคที่ห่างไกล การศึกษาในปัจจุบันขึ้นอยู่กับความสามารถของเจ้าอาวาสหรือเจ้าสำนักเรียนเป็นสำคัญ สำนักเรียนที่มีการบริหารจัดการดี จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในภาพรวม สูงกว่าสำนักเรียนที่มีการบริหารจัดการที่ไม่ดี จะเห็นได้ว่าความล้มเหลวเกิดจากปัญหาการบริหารจัดการเป็นสำคัญ

ปัญหาหลักของการบริหารการศึกษาสำนักเรียนพระปริยัติธรรม ทั้งแผนกนักธรรมและแผนกบาลีของคณะสงฆ์ไทย มีจุดอ่อนคือการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งมีการเปิดโอกาสให้ดำเนิน การเรียนการสอนโดยอิสระตามความพร้อมของวัดหรือผู้บริหารการศึกษาหรือเจ้าสำนักเรียนโดยไม่เป็นระบบและไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาคือผู้นำหรือผู้บริหาร เพราะผู้นำที่เพียบพร้อมด้วยภาวะผู้นำ จริยวัตร ชื่อเสียง เกียรติคุณ และผลงานที่โดดเด่นทั้งในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การบริหารและการพัฒนาในด้านอื่น ๆ จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนในสำนักเรียนพระปริยัติธรรมประสบความสำเร็จได้อย่างดียิ่ง สำนักเรียนใดที่มีผู้นำในการบริหารการศึกษาที่ดี มีกลยุทธ์ในการบริหารผลสัมฤทธิ์ก็จะออกมาดี ในทางตรงกันข้าม หากสำนักเรียนใดที่มีผู้นำทางการบริหารการศึกษาไม่ให้ความสำคัญหรือไม่มีการบริหารไว้กลยุทธ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาก็ออกมาไม่ดีด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน การใช้แนวคิดหรือวิธีการบริหารแบบ เดิม ๆ ย่อมไม่สามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้เหมือนในอดีต ผู้บริหารยุคใหม่จะต้องให้ความสำคัญและสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การใช้แผนกลยุทธ์เป็นเครื่องมือการบริหารหรือการบริหารเชิงกลยุทธ์จึงมีความสำคัญและจำเป็น ปัจจัยที่เป็นแรงขับเคลื่อนให้มีการพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบและประสบผลสำเร็จนั้น ผู้บริหารเป็นปัจจัยและเป็นกลไกสำคัญที่สุดในการเปลี่ยนแปลงและจัด

ให้มีกระบวนการติดต่อสื่อสารเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจรับรู้ถึงความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานแบบมุ่งเน้นผลงานและผลลัพธ์ เพื่อให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมของความร่วมมือร่วมใจ การพัฒนา มีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรอย่างต่อเนื่องและมีกลไกประสานการเรียนรู้ให้บุคลากรสามารถนำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ได้จริง และจะต้องเข้าใจหน่วย งานของตนในทุก ลักษณะ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถในการทำงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมเฉพาะอย่าง ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการและเทคนิค มีความรู้ รู้จักวิเคราะห์และเลือกใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารต้องเป็นผู้มีศักยภาพในการวางแผนและการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ มีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์การทำงานที่ชัดเจน คิดกลยุทธ์เชิงรุก เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ สามารถกำหนดทิศทาง การเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน มีความมุ่งมั่นต่อการสร้างภาพใหม่ขององค์กร รวมทั้งเป็นผู้ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการตัดสินใจ การแก้ปัญหา การสนับสนุนที่เหมาะสมเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อสารให้บุคลากรในองค์กรเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง หรือเรียกกันว่า “ผู้นำเชิงกลยุทธ์” นั่นเอง ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาองค์ประกอบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม เพื่อให้ได้ มาซึ่งรูปแบบผู้นำเชิงกลยุทธ์

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อทราบองค์ประกอบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม
2. เพื่อทราบรูปแบบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม

การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดหลักการ ทฤษฎี และข้อค้นพบที่เกี่ยวข้องกับผู้นำภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์ในคัมภีร์พระไตรปิฎก และตำราทางพระพุทธศาสนาอื่น ๆ รวมถึงนักวิชาการของไทย คือ ศิลก ธีรเนตร, คงเดช ลิโทชวลิต, นันทวรรณ อิศรานุวัฒน์, ปราชญา กล้าผจญ, พัชรภรณ์ สงวนกล้าจิตต์, สถิต กองคำ, สุชาดา สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา, รังสรรค์ ประเสริฐศรี, ทิพาดี เมฆสวรรค์, ก่อศักดิ์ ไชยรัสมิศักดิ์, สมยศ นาวิการ, สิทธิชัย ฝรั่งเศสทอง, ไขยา ยิ้มวิไล, วรรณชนะ บุญขวัญ, ประพนธ์ ผาสุกขีต, มัลลิกา ดันสอน, ธงชัย สันติวงษ์, สิปปนนท์ เกตุทัต, เนตรพัฒน์ ยาวีราช, สมคิด บางโม, นิพนธ์ กิณาวงศ์, ไพบุลย์ เจริญพันธุ์วงศ์, กฤษณ์ รุยาพร ผนวกกับนักวิชาการต่างประเทศ คือ Maghroori & Eric, Irland & Hitt, Nahavandi & Malekzadeh, Field Luecke & Bartlett, James & Connolly Stogdill, Robbins Conger & Kanungo, Smith Kouzes & Posner, Davis & Scott Fullan Griffith Sergiovanni Maxwell Irland & Hitt

1.2 นำข้อสรุปที่ได้มาสังเคราะห์ (Content Analysis) เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม เพื่อใช้เป็นประเด็นในการทำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

1.3 นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน 4 รูปและผู้เชี่ยวชาญด้านผู้นำเชิงกลยุทธ์ จำนวน 3 ท่าน รวมทั้งสิ้น 7 ท่าน

1.4 นำบทสรุปจากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือ

2.1 สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาเครื่องมือ

2.2 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามด้วยดัชนีความสอดคล้อง ที่เรียกว่า IOC (Index of Item-Objective Congruence)

2.3 ปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือและนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 8 สำนักเรียน โดยมีจำนวนผู้ให้ข้อมูลจำนวน 4 รูปต่อ 1 สำนักเรียน โดยแบ่งเป็นเจ้าสำนักเรียน 1 รูป อาจารย์ใหญ่ 1 รูป และครูที่ทำหน้าที่สอนอีกจำนวน 2 รูป รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 32 รูป

2.4 รวบรวมข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของเครื่องมือ ทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.970

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) คือ สำนักเรียนพระปริยัติธรรมในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 1 และภาค 14 จำนวน 191 สำนักเรียน โดยมีจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 764 รูป และนำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจโดยการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบรูปแบบ นำองค์ประกอบที่ได้จากขั้นที่ 3 มาตรวจสอบรูปแบบโดยวิธีการอิงผู้เชี่ยวชาญแบบชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Future Research : EFR) จำนวน 18 รูปแล้วปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สำนักเรียนพระปริยัติธรรมในเขตการปกครองคณะสงฆ์ 2 เขต คือ เขตการปกครองของคณะสงฆ์ภาค 1 และเขตปกครองของคณะสงฆ์ภาค 14 จากสำนักเรียนพระปริยัติธรรมในเขตการปกครองคณะสงฆ์ทั่วประเทศจำนวน 18 เขตการปกครอง ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกประชากรแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเขตการปกครองคณะสงฆ์ทั้ง 2 เขตนี้ มีการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพสูง โดยสำนักเรียนพระปริยัติธรรมนั้นจะต้องเป็นสำนักเรียนที่มีครูผู้สอนจำนวน 4 รูปขึ้นไป รวมประชากรทั้งสิ้น 379 สำนักเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

จากการพิจารณาข้อมูลประชากร เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดี ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเลือกประชากรแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้สำนักเรียนพระปริยัติธรรมในเขตการปกครองคณะสงฆ์ 2 เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาคที่ 1 และเขตปกครองของคณะสงฆ์ภาคที่ 14 โดยสำนักเรียนพระปริยัติธรรมนั้นจะต้องเป็นสำนักเรียนที่มีครูผู้สอนจำนวน 4 รูปขึ้นไป ซึ่งได้มาทั้งสิ้น 379 สำนักเรียน และผู้วิจัยเปิดตารางสุ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 191 สำนักเรียน สุ่มสำนักเรียนในเขตการปกครองโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. ผู้ให้ข้อมูล สำนักเรียนละ 4 รูป ประกอบด้วย 1) เจ้าสำนักเรียน 1 รูป 2) อาจารย์ใหญ่ 1 รูป และ 3) ครูสอนพระปริยัติธรรมจำนวน 2 รูป โดยมีจำนวนผู้ให้ข้อมูลจำนวน 764 รูป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ ประกอบด้วย

3 ประเภท คือ

1. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)
2. แบบสอบถาม (Questionnaire)
3. แบบตรวจสอบยืนยันรูปแบบ (Opinionnaire)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) มีการดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 วิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) จากตำรา เอกสาร งานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร

- 1.2 สัมภาษณ์ห้วงความรู้ เพื่อให้เป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

- 1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

- 1.4 นำแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างที่จัดสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบ และแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

- 1.5 นำแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่กำหนดไว้

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งใช้ในการวิจัยขั้นที่ 2 ผู้วิจัยจะจัดสร้างและพัฒนาแบบสอบถามชนิดจัดอันดับ 5 ระดับ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 2.1 ประมวลองค์ความรู้จากวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) และผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญประมวลผลทุกส่วนนำมาสร้างแบบสอบถามภายใต้การแนะนำและคำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

2.2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม โดยมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นข้อคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert Scale) ผู้วิจัยได้กำหนดระดับความคิดเห็น ดังนี้

2.3 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบด้วยเทคนิค IOC (Index of Items Objective Congruence) ปรับปรุง แก้ไขสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และนิยามตัวแปร

2.4 ทดลองใช้ (Try Out) เครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยนำไปทดลองกับสำนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างทุกประการ จำนวน 8 สำนักเรียน คิดเป็นแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 32 ฉบับ

2.5 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือวิจัย โดยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งหมด นำมาหาความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.970

2.6 ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน คือ

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อแจ้งผู้เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในทุกขั้นตอน
2. การเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ (Unstructured Interview) ดำเนินการด้วยตนเอง
3. การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยจัดส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับ

สำนักเรียนที่สามารถดำเนินการได้ แต่สำหรับสำนักเรียนที่ติดขัดด้วยข้อจำกัดด้านความพร้อมและเวลาของผู้วิจัย ใช้วิธีการส่งและรับคืนทางไปรษณีย์โดยวิธีการลงทะเบียน

4. การเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ (Structured Interview) ในขั้นที่ 4 เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบด้วยวิธีชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Future Research: EFR) ผู้วิจัยดำเนินการไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทุกขั้นตอนและนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป คือ โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ในขั้นที่ 1 วิเคราะห์ประมวลข้อมูลด้วยการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้สถิติพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในขั้นที่ 2 ใช้สถิติ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าร้อยละ (%)

2.2 การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best)

2.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และนำองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigen Value) มากกว่า 1 ไปใช้หมุนแกนแบบออร์ทोगอนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีอีควอลแมกซ์ (Equamax) เพื่อหาองค์ประกอบของผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกคำถาม (ตัวแปร) ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ 0.45 ขึ้นไป และจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องมี 3 ตัวแปรขึ้นไป

3. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบรูปแบบที่เหมาะสม ใช้การวิเคราะห์ด้วย ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) และวิธีการอิงผู้เชี่ยวชาญแบบชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Future Research : EFR)

ผลการศึกษา

1. องค์ประกอบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 65 ตัวแปร คือ 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) ภาวะผู้นำ 3) วิสัยทัศน์ 4) คุณธรรมจริยธรรม และ 5) การบริหารองค์กร แต่ละองค์ประกอบได้จัดเรียงสำคัญตัวแปรตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 “การวางแผนกลยุทธ์” ประกอบด้วย 14 ตัวแปร 1) ใช้หลักกลยุทธในการบริหารงาน 2) มีการเคารพสิทธิเสรีภาพของกันและกัน 3) มีการเพิ่มขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน 4) มีการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันในทุกระดับขององค์กร 5) มีการพัฒนาบุคคลและองค์กรเชิงยั่งยืน 6) ส่งเสริมการทำงานอย่างมีความสุขให้แก่ผู้ร่วมงาน 7) มีการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานแก่ผู้ร่วมงาน 8) มีการทำงานเป็นทีม 9) มีการใช้อำนาจได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ 10) มีการสร้างสำนึกการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมขององค์กร 11) มีการส่งเสริมความก้าวหน้าในการทำงานแก่ผู้ร่วมงาน เช่น การศึกษาต่อ 12) มีการใช้ยุทธศาสตร์และกลวิธีในการบริหารงาน 13) มีการพัฒนาตนเองในด้านวิชาการ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นตลอดเวลา และ 14) มีการยืดหยุ่นในการทำงานให้สอดคล้องกับบริบท

องค์ประกอบที่ 2 “ภาวะผู้นำ” ประกอบด้วย 11 ตัวแปร 1) มีความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงาน เช่น ระวังความโกรธได้ 2) มีการบูรณาการในการทำงานกับบริบทต่าง ๆ ได้ 3) เป็นต้นแบบในการทำงานให้แก่ผู้ร่วมงาน 4) มีความรู้ในการจัดองค์กรให้มีประสิทธิภาพ 5) มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาของงาน 6) ยอมรับความเปลี่ยนแปลงขององค์กรและสังคมได้ 7) มี

บุคลิกภาพเป็นผู้นำ เช่น ท่าทางองอาจ เสียงดังกังวาน 8) มีภาวะผู้นำในการนำองค์กร 9) มีการตัดสินใจที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ 10) มีความกล้าหาญพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงเพื่อสิ่งที่ดีกว่า และ 11) มีความฉลาดในการจัดระบบเวลาของงาน รู้จักความสำคัญของงาน ก่อน-หลัง

องค์ประกอบที่ 3 “วิสัยทัศน์” ประกอบด้วย 16 ตัวแปร 1) มีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับงานที่ให้แก่ผู้ร่วมงาน 2) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น คอมพิวเตอร์ 3) มีการบูรณาการในการทำงานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับทุกภาคส่วน 4) มีการใช้นวัตกรรมในการบริหาร เช่น เทคโนโลยีต่าง ๆ 5) มีความคิดทันกับยุคสมัย ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน 6) มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของงานไว้ชัดเจน 7) ส่งเสริมให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง 8) มีการวางแผนการบริหารงานอย่างเป็นขั้นตอน 9) มีการวางแผนการทำงานให้สอดคล้องกับอนาคต 10) มีการติดตามและประเมินผลของงานตลอดเวลา 11) คุณภาพการใช้ภาษาในการสื่อสารในการบริหารงาน ชัดเจน ไม่กำกวม 12) มีการกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ร่วมงาน 13) มีการบริหารการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระบบและคุ้มค่า 14) มีการใช้ข้อมูลในการวางแผนงานและการปฏิบัติงาน 15) มีการจัดวางระบบขององค์กรได้อย่างยอดเยี่ยม และ 16) มีการส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วมทั้งสังคมและชุมชน

องค์ประกอบที่ 4 “คุณธรรมจริยธรรม” ประกอบด้วย 12 ตัวแปร 1) มีความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่การงาน 2) มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานไม่เหลวไหล 3) มีความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการทำงาน 4) มีความเอาใจใส่และจดจ่อในการทำงานอย่างแน่วแน่ 5) ใช้หลักทางศาสนาเป็นกรอบการปฏิบัติงานในสำนักเรียน 6) ยึดถือกฎระเบียบในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด 7) มีการฝึกฝนพัฒนาตนเองในการทำงานตลอดเวลา 8) มีความยุติธรรมในการทำงาน ปราศจากอคติต่อผู้ร่วมงาน 9) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตได้

10) ทุ่มเทศศักยภาพและเวลาให้องค์กรเต็มที่ 11) มีการบริหารเวลาอย่างเป็นระบบ ใช้เวลาอย่างพอเหมาะ ไม่เย็นเยื่อ และ 12) ใช้หลักการและเหตุผลในการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบที่ 5 “การบริหารองค์กร”
ประกอบด้วย 12 ตัวแปร 1) มีการใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารงานและปฏิบัติงาน 2) มีความรู้ชัดเจนในสาขาวิชาที่มีการดำเนินการเรียนการสอน 3) มีความรู้ทางการบริหารการศึกษา 4) มีกิจกรรมส่งเสริมความเสียสละ สามัคคี 5) มีการประกันคุณภาพในสำนักเรียน 6) มีการบริหารงานที่สอดคล้องกับสภาพทางสังคมปัจจุบัน 7) มีการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการทำงานตามกระบวนการประเมินผล 8) มีความอ่อนโยนต่อผู้ร่วมงาน ทำงานหรือพูดด้วยอย่างสุภาพ 9) มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน 10) มีการยอมรับในความแตกต่างของบุคคล 11) มีการประเมินผลตามแผนปฏิบัติทุกระยะ และ 12) มีการนิเทศ แนะนำงานให้แก่ผู้ร่วมงาน

2. รูปแบบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม จากการพิจารณาตรวจสอบรูปแบบความเป็นไปได้ ความถูกต้อง ความสอดคล้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ของรูปแบบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมด้วยวิธีการตรวจสอบโดยอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิแบบชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Future Research : EFR) จำนวน 18 รูปพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันทั้งหมด โดยมีความเห็นว่า รูปแบบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) ภาวะผู้นำ 3) วิสัยทัศน์ 4) คุณธรรมจริยธรรม และ 5) การบริหารองค์กร และเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสม เป็นไปได้ ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมได้

อภิปรายผล

1 องค์ประกอบกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมมากที่สุด โดยมีตัวแปรทั้งหมด 14 ตัวแปร การที่องค์ประกอบกระบวนการวางแผนกลยุทธ์มีความสำคัญมากที่สุด เนื่องมาจากการบริหารงานในสำนักเรียนพระปริยัติธรรมให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้นั้น เพราะมีการวางแผนกลยุทธ์ในการทำงาน การวางแผนกลยุทธ์นั้นเป็นการวางแผนมุ่งไปในอนาคต มีกระบวนการคิดหาวิธีการที่ดีที่สุด โดยให้ความสำคัญกับผลกระทบจากปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในตลอดทุกมิติของสำนักเรียนพระปริยัติธรรม รวมทั้งมีการยอมรับร่วมกันของคนในองค์กร ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องหาวิธีการในการกำหนดทิศทาง การดำเนินงานที่ชัดเจน และจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ โดยยกระดับความสามารถของบุคลากรในสำนักเรียนพระปริยัติธรรมให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้สภาพแวดล้อมและข้อจำกัด จึงต้องนำเอาการวางแผนกลยุทธ์มาใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานภายในสำนักเรียนให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมและนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

2 องค์ประกอบภาวะผู้นำ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมมากเป็นอันดับสอง โดยมีตัวแปรทั้งหมด 11 ตัวแปร การที่องค์ประกอบภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติ เพราะผู้นำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารงานในองค์กร องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานนั้น ปัจจัยสำคัญที่สุดก็คือผู้นำ ถ้าองค์กรใดได้ผู้นำที่มีประสิทธิภาพก็จะสามารถสั่งการและใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาบังคับบัญชาให้ปฏิบัติงาน ตลอดจนทำกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าองค์กรใดได้ผู้นำที่ไม่มี

ประสิทธิภาพ ก็จะไม่สามารถสั่งการและใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้ ทั้งยังเป็นการทำลายความเชื่อถือของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้นำ ซึ่งจะเป็นผลทำให้การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในองค์การประสบความล้มเหลว

3 องค์ประกอบวิสัยทัศน์ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมมากเป็นอันดับสาม โดยมีตัวแปรทั้งหมด 16 ตัวแปร การที่องค์ประกอบวิสัยทัศน์มีความสำคัญ เนื่องมาจากการมีวิสัยทัศน์ที่ดีเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ นั่นคือ ผู้นำต้องสามารถในการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต เตรียมบุคลากรให้พร้อมกับการรับมือกับสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการมองการณ์ไกล วิสัยทัศน์มีความสำคัญต่อการบริหารองค์การเป็นอย่างมาก เพราะหากผู้บริหารหรือผู้นำองค์การขาดวิสัยทัศน์หรือมีแต่ไม่ดี ก็มีโอกาสนำองค์การไปในทางที่ผิด ๆ หรือทำให้องค์กรไม่เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับองค์กรอื่น วิสัยทัศน์ที่มีประสิทธิภาพก็จะช่วยทำให้การทำงานดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้อง

4 องค์ประกอบด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมเป็นอันดับสี่ โดยมีตัวแปรทั้งหมด 12 ตัวแปร การที่องค์ประกอบด้านคุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญเนื่องมาจากสำนักเรียนพระปริยัติธรรมจัดเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาประโยชน์ ผู้บริหารหรือผู้นำที่จะนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้ด้วยดีและยั่งยืน จึงมีความจำเป็นมากที่จะต้องมีความคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน

5 องค์ประกอบด้านการบริหารองค์การ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมเป็นอันดับที่ห้า โดยมีตัวแปรทั้งหมด 12 ตัวแปร การที่องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการองค์การมีความสำคัญ เนื่องจากผู้บริหารย่อมมีบทบาทและหน้าที่มากมายในองค์กรที่ตนดำรงอยู่ บทบาทหน้าที่ของผู้นำนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์การ

ประเภทและชนิดขององค์การ โครงสร้างและจุดมุ่งหมายขององค์การ อำนาจหน้าที่ที่ใช้ก็จะแตกต่างกันตามไปด้วย แต่ภารกิจที่ได้รับและจะต้องทำอยู่เสมอในขณะที่อยู่ในฐานะผู้นำก็จะมีจุดประสงค์ที่คล้าย ๆ กันคือ นำองค์การไปสู่เป้าหมายปลายทางคือความสำเร็จ ซึ่งจะเห็นว่าผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อองค์การและต่อกลุ่มเป็นอย่างมาก หน้าที่อันสำคัญที่สุดของผู้นำก็คือ การบริหารจัดการองค์การ และการใช้อิทธิพลจูงใจผู้อื่นให้ร่วมมือกันทำงานเพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อันพึงปรารถนา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล ผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมควรศึกษาเรื่องการวางแผนกลยุทธ์และนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยการเข้ารับการศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา เป็นต้น พร้อมทั้งศึกษาดูงานสำนักเรียนปริยัติธรรมดีเด่น เพื่อนำไปเปรียบเทียบและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม และนำองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม โดยจัดลำดับความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบตามความเหมาะสมกับบริบทจริงของแต่ละสำนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรนำองค์ประกอบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมทั้ง 5 องค์ประกอบ ไปทดลองวิจัยกับสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
2. ควรศึกษาวิจัยองค์ประกอบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน
3. ควรมีการศึกษาผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2541). รายงานการวิจัย : การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ชัยวัฒน์ ชยางกูร. (2549). ผู้นำหลายมิติ. กรุงเทพฯ : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ. (2545). ความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการบริหารจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาติ. กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.
- ไชยา ยัมวิไล. (2008). หลักการบริหารยุคใหม่. [Online]. Accessed 10 February 2008. Available from <http://wbj.iqetweb.com/?mo=3andart=60835>.
- ทรรชนะ บุญขวัญ. (2008). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์. [Online]. Accessed 5 February 2008. Available from <http://www.utcc.ac.th/schoolofbusiness/Articles.htm>.
- ทัศนาศา เขมมณี และคณะ. (2547). รายงานการวิจัย : การวิจัยและพัฒนาแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพาวดี เมฆสวรรค์. (2545). กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ กล้าเปลี่ยน. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- เนตรพัฒนา ยาวีราข. (2549). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2546). การบริหารสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : ประชุมช่าง.
- ปกรณ์ ปรียากร. (2546). การวางแผนกลยุทธ์ : แนวคิดและแนวทางเชิงประยุกต์. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- พระธรรมโกศาจารย์. (2549). พุทธวิธีบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พระไพศาล วิสาโล. (2546). พุทธศาสนาไทยในอนาคต แนวโน้ม และทางออกจากวิกฤต. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์.
- สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า. (2551). สัมปทานียกถา. ใน เรื่องสอบบาลีของสนามหลวงแผนกบาลี พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : อาทรการพิมพ์.
- สมยศ นาวิการ. (2544). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ. (2548). การบริหารราชการแนวใหม่ บริบทและเทคนิค วิธี. กรุงเทพฯ : วิชั่นพรินท์แอนคิมิเดีย จำกัด.
- Irland and Hitt. (2548) อ้างถึงใน สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ : ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิรัตน์เอดิเคชั่น.
- Lee J. Cronbach. (1984). Essentials of Psychological Test. 4th ed., New York : Harper & Row.
- Nahavandi and Malekzadeh. อ้างถึงใน สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ : ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- Ralph M. Stogdill. (1974). Handbook of leadership : A Survey of Theory and Research. New York : The Free Press.
- Ray Maghroori and Eric Rolland, (1997). Strategic Leadership : The Art of Balancing Organization Mission with Policy, Procedure, and External Environment The Journal of Leadership Studies, no. 2.
- Thomas J. Sergiovanni. (1982). Ten Principles of Quality Leadership. The Journal of Educational Leadership 17, 3 (March).